

Valtuustoaloite varautumisoppaan jakamisesta kaikkiin kotitalouksiin

Suomea ja maailmaa on viime vuosina koetellut joukko kriisejä, ennen muuta koronapandemia sekä Venäjän hyökkäyssota ja sen laukaisema energiakriisi. Toistuvat shokit ovat muistuttaneet varautumisen tärkeydestä.

Varautumisessa keskeinen rooli on julkisella vallalla. Suomessa varautuminen perustuu kuitenkin kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalliin, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Resilienssi eli iskunkestävyys ja palautumiskyky edellyttävätkin osallistumista meiltä kaikilta.

Suomalaisten tiedot ja taidot varautumisesta ovat moniin muihin Euroopan maihin nähden jo kohtuullisen hyvällä tolalla. Tukena ovat mm. laadukas peruskoulutus, ase- ja siviilipalveluksessa opittavat taidot sekä laajojen joukkojen osallistuminen esimerkiksi vapaaehtoisein palokuntiin ja maanpuolustukseen, partioon, Marttoihin sekä Punaiseen Ristiin.

Parantamiseen varaa silti on. Mallia voi hakea läheisten verrokkimaiden ja -kaupunkien parhaista käytänteistä.

Ruotsissa maan jokaiseen kotitalouteen on jaettu opasvihko Om krisen eller kriget kommer (suom. Jos kriisi puhkeaa tai sota syttyy). Siinä kuvataan mm. nykyaikaisen yhteiskunnan haavoittuvuutta, kotivaran koostumusta, henkistä kriisinkestävyttä ja väestönsuojia. Opas on saatavilla useimmilla maassa yleisesti puhutuilla kielillä – myös suomeksi.

Helsingissä on 90-luvun alusta lähtien jaettu joka kotiin helsinkiläisen turvaopasta. Noin viiden vuoden välein uudistettavasta oppaasta on nyt jo viides versio saatavilla.

Yksi opas ei toki varautumista ratkaise. Sen rinnalla pitää varmistaa, että kansalaiset saavat säännöllisesti viranomaisilta luotettavaa, riittävää ja käyttökelpoista tietoa monia kanavia pitkin. Opas voi kuitenkin olla yksi osa keinovalikoimaa, jolla parannetaan yhteiskuntamme edellytyksiä torjua kriisejä ja toipua niistä.

Opas toimii kaikille hyödyllisenä muistutuksena varautumisen tärkeydestä ja siitä, mistä voi saada lisätietoja. Erityisen tarpeellinen se voi olla ihmisille, joilta perustiedot varautumisesta saattavat puuttua esimerkiksi sen takia, että he ovat vasta muuttaneet maahan.

Tietoa varautumisesta on nykyään runsaasti saatavilla verkossa, esimerkiksi Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön julkaisemassa kodinturvaoppaassa (kodinturvaopas.fi). Varsin harva kuitenkaan hakeutuu aloitteellisesti tiedon äärelle. Joka kotiin jaettava opas tarjoaa matalan kynnyksen tavan tavoittaa käytännössä koko väestö.

Opas on syytä laatia laajassa yhteistyössä viranomaisten ja valtakunnallisten järjestöjen kanssa, mutta oman alueemme olosuhteet huomioon ottaen. Tampereen oman oppaan sijaan se voidaan tarvittaessa tehdä myös hyvinvointialueella koko maakunnan kattavaksi. Vaikka opas kannattaakin jakaa painettuna jokaiseen kotitalouteen, lisäksi se kannattaa julkaista sähköisesti alueella yleisimmin puhutuilla kielillä, mukaan lukien selkosuomeksi.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että Tampereen kaupunki valmistelee varautumisoppaan, joka jaetaan kaikkiin alueen koteihin.

Oras Tynkkynen

Sofia Vikman